

Tisztelt Ünneplő Közönség, Tisztelt Tanár Úr!

A Magyar Pax Romana számára identitását meghatározó és megerősítő, a világban és a magyar társadalomban elfoglalt helyét kijelölő döntés az minden évben, hogy kinek a munkásságát, tevékenységét ismeri el a Pax Romana éremmel. Ehhez hasonlóan a laudáció is nagymértékben a köszöntő személyéről szól, az ünneppel való kapcsolatáról. Ez most sem lesz másképp.

Sólyom László életútját sokan ismerik, és mivel az utóbbi húsz évben, különösen a kétezres évek második felében tevékenysége a nyilvánosság előtt zajlott, talán eltekinthetünk itt ezek ismertetésétől. Az életrajz, a szakmai, egyetemi pálya, a civil és környezetvédő elkötelezettség, az alkotmánybírói és köztársasági elnöki tevékenység, a nemzetközi elismertség tényei és adatai sok helyen elérhetőek, felidézhetőek. Ezek helyett egy érdekes személyes élményemet szeretném elmesélni. Ebből – az említett önös szemponton túl, ti. hogy a köszöntő rólam szól – remélem kitűnik, hogy a Magyar Pax Romana miért tartja fontosnak maga mellett tudni Sólyom Lászlót. Vagy szerényebben fogalmazva: miért tartjuk fontosnak, hogy elfogadja kitüntetésünket.

A nyolcvanas évek végén a mai Pázmány Péter Tudományegyetem elődintézményében, a Hittudományi Akadémián teológiát kezdtem tanulni. Világi hallgatók akkor még viszonylag kevesen voltunk, az évfolyamunkon a kezdeti 15-20 hallgatóból egy-két év alatt nyolcan lettünk, és végül, ha jól emlékszem, ennyien is fejeztük be a hatéves tanulmányokat. Nyíri Tamás adta elő a filozófiatörténetet és a filozófiai antropológiát. Különösen ez utóbbi teljesen magával ragadott. Magával ragadott a tudás magassága, de egyben nyugalma és magától értetődősége, az az érzék, ahogy Nyíri megtalálta azt a szintet, színességet, ami a húsz év körüli hallgatókat még megérinti, de egyben sok tudást, új ismeretet is átad. És magával ragadott leginkább az az emberkép, amiről Nyíri ott előadott. Az emberi tudásról, a társadalomról, az ember természeti és társadalmi, de mindenképp kiemelt és megszentelt, egyedül valójáról szóló előadások és jegyzetek számomra revelatívák voltak. Az embert egységességében teljesnek tekintő, tehát a lelke és a teste egyenrangú értékességét hirdető szemléletét, és – és itt érek mondanivalóm lényegéhez – az emberi méltóság tartalmi valóságát számomra Nyíri világitotta meg.

A teológiai stúdiumokkal párhuzamosan a kilencvenes évek elején azonban részese lettem egy másik egyetemi élménynek is: a teológia mellett jogot is hallgattam, és többedmagammal bejelentkeztünk egy úgynevezett speciális kollégiumra, ismertebb nevén speckollra, aminek a címe körülbelül így hangzott: Alkotmánybíráskodás és polgári jog. Akár szikár polgári jogi dogmatika is lehetett volna, akár határtalanul gazdag jogi crossover, nem tudhattuk volna, ha azt nem Sólyom László hirdette volna meg. És abban a polgári jogi szemináriumteremben számomra megismétlődött a Nyíri Tamással kapcsolatos élményem. De ennél valamiképp még több is történt: kézzelfogható, a szó legjobb értelmében véve praktikus értelmet nyertek azok az elvi, elméleti tételek, amiket megtanulhattunk Nyírától az ember természetéről, értékességéről, testi-lelki valójáról, és legfőképp méltóságáról. És a hatalomról, a társadalomról, az élet és a halál mibenlétéről. Sólyom László mind a monográfiáiban, mind az alkotmánybírói ítéletekben, mind az ez utóbbiakra reflektáló tanulmányaiban lényegében ugyanazt hirdette, ráadásul a jog, az alkotmányjog területén következetesen alkalmazta is mindazt az értéktartalmat, amit én elméleti szinten megértettem a filozófiai előadásokon. Jogállamiság: a jog és az alkotmány elsőbbségének kikényszerítése a politika felett. Az ember méltóságának feltétlen tisztelete: az alapvető jogok, a környezeti jogok védelme. Sorban születtek az alkotmánybírói határozatai, kis túlzással a Magyar Közlönyben olvashattam más nyelven azt, amit évekkorábban olvastam elvi szinten megfogalmazva Nyíri jegyzeteiben.

Ennek a felismerésnek az élményét a mai napig a szívemben hordom, márcsak azért is, mert a jósorsom és a szerencsém megengedte, hogy történetem mindkét szereplőjét közelről ismerhettem, Sólyom Lászlóval együtt is dolgozhattam néhány évig. Azt szűrtem le ugyanis mindebből, hogy ezekhez az értékekhez, illetve ezeknek az értékeknek az ilyen módon történő rendszerezéséhez el lehet jutni egy nem-teológiai megalapozottságú tudás útján is. Másrészt hogy ezek az értékek érvényesülhetnek a szigorúan semleges, alkotmányos jogállamban is, anélkül, hogy éppen a semlegességén csorba esne.

A Magyar Pax Romana minden évben érmet adományoz két személynek, akik – megítélésünk szerint – munkásságukkal erősítik az egyesület törekvéseit a magyar társadalom keresztény szemmel való vizsgálatában, valamint az egyház és a magyar társadalom hatékonyabb együttműködésének keresésében. Ebben az évben az idén hetven esztendő Súlyom László az egyik kitüntetett. Rövid, személyes történetemmel azt próbáltam meg illusztrálni, hogy mennyire megérdemelten kapja kitüntetésünket, szerényebben fogalmazva: mennyire örülünk, hogy elfogadja azt.

Tanár Úr, Professzor Úr, Alkotmánybíró Úr, Elnök Úr, gratulálok és Isten éltesse sokáig!